

روز داروسازی

از اوایل قرن پنجم میلادی که تعصبات مذهبی در اروپا به اوج خود رسیده بود، عده زیادی از پزشکان و داروسازان از اروپا طرد شدند، و ایران را بهترین پناهگاه دانستند...

از اوایل قرن پنجم میلادی که تعصبات مذهبی در اروپا به اوج خود رسیده بود، عده زیادی از پزشکان و داروسازان از اروپا طرد شدند، و ایران را بهترین پناهگاه دانستند و با مساعدت شاهپور اول به خدمت دانشگاه جندی شاپور درآمدند و بالاخره جندی شاپور به مرکز تجمع اندیشه های یونان، هند، آسیای غربی و ایران تبدیل شد و علم پزشکی و داروسازی در آن رونق چشم گیر یافت.

برای اولین بار رشته پزشکی از داروسازی تفکیک شد و نیز کتاب های داروسازی و طبی حکمای یونانی چون ارسطو، سقراط و جالینوس در این دانشگاه به فارسی ترجمه شد.

در دانشگاه جندی شاپور تدریس را پزشکان ایرانی، یونانی، سریانی و هندی به عهده داشتند و زبان رسمی این دانشگاه یونانی بود ولی داروسازی به زبان پارسی تدریس می شد. زیرا پزشکان ایرانی در امور داروسازی مهارت خاصی داشتند به طوری که اولین داروسازی در دنیا به دست شاپور بن سهل نوشته شد.

در جندی شاپور بالاخره طبی به وجود آمد که حاصل دانش و تجربیات طب ایرانی، یونانی، هندی بود و طب ایرانی قبل از اسلام نام گرفت. این طب پایه و اساس طب «ابن سینا» است.

ظهور اسلام

پس از حمله اعراب در زمان خلافت عمر، جندی شاپور به تصرف ابوموسی اشعری در آمد اما بیمارستان جندی شاپور همچنان برقرار بود تا آن که منصور وانقی سر سلسله خلفای عباسی، جبرائیل بن بختیشوع وعده دیگری از حکما و دانشمندان جندی شاپور را به بغداد برد و با این اقدام (خلیفه عباسی) بغداد که در آن روز پایتخت کشورهای اسلامی بود، مرکز علم پزشکی شد و در زمان مامون قسمت عمده کتاب های علمی فارسی، سریانی و هندی به زبان عربی ترجمه شد.

ترجمه کتب به زبان عربی زمینه را برای پیشرفت علمی سایر دول اسلامی فراهم آورد. در ایران نیز به محض آن که پادشاهان آل بویه، در 320 هجری قمری (922 - م) استقلال از دست رفته خود را باز یافتند، عضالدوله پادشاه آن سلسله به بغداد آمد و با وجود خلیفه عباسی عملاً زمام امور ممالک اسلامی را به دست گرفت و به ترویج علم و تاسیس موسسات خیریه پرداخت.

از آن جمله احداث نخستین بیمارستان به نام «بیمارستان عضدی» در شهر بغداد بود و پس از آن با همت بزرگان ایران نه تنها در بغداد بلکه در بسیاری از شهرهای مهم ایران مانند نیشابور، بلخ، بخارا دانشکده و بیمارستان های مهم دایر شد که بخش داروسازی بیمارستان را «شرابخانه» می نامیدند و یکی از مهمترین بخش های بیمارستان به شمار می رفت و نیز سرپرست بخش داروسازی را «مهرتر» می گفتند. بنابراین ایرانیان را باید پایه گذار تشکیلات صحیح داروسازی در بیمارستان دانست. یکی از مهمترین و معروفترین آنها بیمارستان و مدرسه نظامیه است که به همت وزیر لایق ایران، خواجه نظام الملک طوسی دایر شد. (نیمه اول قرن هفتم) که بزرگترین علمای آن روز در این مدارس تربیت یافتند. چنانکه شیخ سعدی به شاگردی در این

مدرسه افتخار می کرد.